

Metodická porada MPSV

se ZDVOP

online, 12. října 2021

Novelizace zákona o SPOD

Zákon č. 363/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

➔ schválen dne 9. 9. 2021 Senátem PČR ve znění návrhu zákona schváleného Poslaneckou sněmovnou PČR

➔ účinnost od 1. 1. 2022 (s odloženou účinností některých novelizačních bodů)

Novelizace zákona o SPOD

Systematika:

- Část první: změna zákona o sociálně-právní ochraně dětí
- Část druhá: změna zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění
- Část třetí: změna zákona o státní sociální podpoře
- Část čtvrtá: změna zákona o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních
- Část pátá: změna zákona o veřejném zdravotním pojištění
- Část šestá: změna zákona o ochraně veřejného zdraví
- Část sedmá: změna zákona o dani z přidané hodnoty
- Část osmá: změna zákona o místních poplatcích
- Část devátá: změna zákoníku práce
- Část desátá: změna zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů
- Část jedenáctá: změna zákona o sociálních službách
- Část dvanáctá: změna zákona o pomoci v hmotné nouzi
- Část třináctá: změna zákona o zdravotních službách
- Část čtrnáctá: změna zákona o zvláštních řízeních soudních
- Část patnáctá: účinnost

Novela zákona o SPOD: **Pověřování k výkonu SPOD**

Nejdůležitější změny:

- k rozhodování o vydání, změně nebo odnětí pověření ke zřízení a provozování ZDVOP bude ***místně příslušný krajský úřad, v jehož obvodu se nachází objekt nebo prostory zařízení;***
- v případě ZDVOP zřízeného do 31. 12. 2021 je ke kontrole, odnětí či změně pověření nadále příslušný i krajský úřad, který vydal pověření (současně s KÚ příslušným podle místa objektu zařízení);
- zákonnou podmínkou pro vydání pověření ke zřízení a provozování ZDVOP bude nově též ***splnění základních provozních a personálních standardů;***
- ve výroku rozhodnutí o vydání pověření ke zřízení a provozování ZDVOP bude stanovena ***nejvýše přípustná kapacita konkrétního zařízení;***
- stanovenou nejvýše přípustnou kapacitu konkrétního ZDVOP bude možné změnit pouze na základě rozhodnutí KÚ o změně pověření (zvýšení jen na žádost pověřené osoby, snížení na žádost nebo z moci úřední);

Novela zákona o SPOD: **Pověřování k výkonu SPOD**

Nejdůležitější změny:

- o vydání pověření ke zřízení nového zařízení sociálně-právní ochrany a o změně nejvýše přípustné kapacity ZDVOP bude krajský úřad rozhodovat na základě ***vyhodnocení potřeb poskytování SPOD na území kraje;***
- pověřené osoby, kterým bylo vydáno pověření ke zřízení a provozování ZDVOP do 31. 12. 2021, ***musí do 28. 2. 2022 požádat krajský úřad, který pověření vydal, o změnu pověření*** a v žádosti uvést požadovanou nejvýše přípustnou kapacitu ZDVOP; pokud pověřená osoba žádost ve stanovené lhůtě nepodá, krajský úřad zahájí řízení o změně pověření z moci úřední;
- krajské úřady budou nově u pověřených osob kontrolovat výhradně jen plnění podmínek pro vydání pověření, plnění oznamovací povinnosti a povinnosti vypracovat a zaslat výroční zprávu o činnosti pověřené osoby;

Novela zákona o SPOD: **Pověřování k výkonu SPOD**

Nejdůležitější změny:

- v rámci kontroly bude kontrolující KÚ oprávněn ***ukládat pověřené osobě opatření k odstranění zjištěných nedostatků;***
- ***doplnění důvodů pro odnětí pověření*** → nově též, pokud pověřená osoba přestane splňovat podmínky pro vydání pověření nebo pokud KÚ vyhodnotí ZDVOP jako nepotřebné pro zajišťování sociálně-právní ochrany na území kraje.

Novela zákona o SPOD: **Pověřování k výkonu SPOD**

Nejdůležitější změny:

- Úprava možnosti poskytovat **účelové dotace pověřeným osobám** k financování běžných výdajů souvisejících s poskytováním SPOD
  - z rozpočtu obcí a krajů,
  - ze státního rozpočtu na podporu poskytování SPOD celostátního nebo nadregionálního charakteru a v případě krizového stavu a mimořádných situací (např. živelní pohroma, epidemie nebo pandemie infekčního onemocnění).

Novela zákona o SPOD: **Úprava ZDVOP**

Nejdůležitější změny:

- Vymezení pojmu **zřizovatel zařízení sociálně-právní ochrany**:
„Zřizovatelem zařízení sociálně-právní ochrany se rozumí pověřená osoba provozující zařízení sociálně-právní ochrany na základě pověření k výkonu sociálně-právní ochrany podle § 48 odst. 2 písm. c).“

Novela zákona o SPOD: **Úprava ZDVOP**

- **zakotvení lhůty 6 měsíců** jako nejdelší přípustné doby pobytu dítěte v péči zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc i v případě, že dochází k souběhu pobytu dítěte na základě smlouvy a na základě rozhodnutí soudu;

Novela zákona o SPOD: **Úprava ZDVOP**

- nová úprava **rozsahu ochrany a pomoci** poskytované ze strany ZDVOP dítěti a jeho rodině a rozsahu zaopatření dítěte v zařízení;

Novela zákona o SPOD: **Úprava ZDVOP**

- **zpřehlednění zákonné úpravy činnosti ZDVOP** s jednoznačným oddělením podmínek pro umístění dítěte do péče tohoto zařízení na základě smlouvy s dítětem nebo jeho oprávněným zástupcem a na základě rozhodnutí soudu;

Novela zákona o SPOD: **Úprava ZDVOP**

- nová úprava **nezbytných náležitostí smlouvy o poskytování ochrany a pomoci**, včetně poskytování kapesného nezaopatřenému dítěti staršímu 7 let;

Novela zákona o SPOD: **Úprava ZDVOP**

- úprava **výkonu rozhodnutí soudu** o umístění dítěte do ZDVOP – výchovného opatření podle § 13a ZSPOD, předběžného opatření podle § 924 o.z. nebo rozsudku o ústavní výchově podle § 971/2 o.z.

Novela zákona o SPOD: **Úprava ZDVOP**

- vymezení **práv a povinností umístěných dětí a ředitele ZDVOP** obdobně podle zákona o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních;

Novela zákona o SPOD: **Úprava ZDVOP**

- nové ZDVOP nebude možné zřídit a provozovat v jedné budově nebo areálu souběžně s jiným typem ústavního zařízení (školský DD, DOZP, DD3)

Novela zákona o SPOD: **Úprava ZDVOP**

- u nově vznikajících ZDVOP bude **snížen nejvyšší přípustný počet dětí**, které mohou současně pobývat v péči ZDVOP, z 28 na max. 20 dětí (s výjimkou zařízení umístěného ve více budovách, umístění sourozenců a zajišťování neodkladné péče na základě žádosti OSPOD);
- umožnění, aby v případě sourozenecké skupiny nebo krizového lůžka pečoval 1 zaměstnanec ZDVOP po nezbytnou dobu až o 5 svěřených dětí.

Novela zákona o SPOD: **Úprava ZDVOP**

- zrušení úpravy rozhodování ředitele ZDVOP o příspěvku na úhradu pobytu a péče a její **nahrazení úpravou úhrady nákladů za stravu, péči a ubytování** na základě smlouvy s povinnou osobou (se zakotvením maximální částek těchto úhrad v prováděcí vyhlášce);

Novela zákona o SPOD: **Úprava ZDVOP**

- **zvýšení státního příspěvku** pro zřizovatele ZDVOP z částky **22 800 Kč na 36 000 Kč** za kalendářní měsíc za každé umístěné dítě;
- zřizovatel ZDVOP je povinen využít státní příspěvek pouze pro zařízení, v němž je dítě umístěno, a pouze na poskytování ochrany a pomoci dítěti v rozsahu činností uvedených v § 42 odst. 2;
- náklady na nezaopatřené děti podle § 42 odst. 3 (prádlo, šatstvo, obuv, předměty osobní potřeby, stříhání apod.) → bude připuštěno při dodržování základních kritérií 3E (účelnost, hospodárnost, efektivita)

Novela zákona o SPOD: **Úprava ZDVOP**

- krácení částky státního příspěvku pro zřizovatele ZDVOP jen v případě pobytu dítěte mimo zařízení v délce 2 celých dnů;
- vypuštění stávajícího § 42g odst. 4 – zánik nároku na státní příspěvek dnem, kdy dítě opustilo zařízení, pokud dítě pobývá v zařízení i po dni zániku nebo zrušení rozhodnutí soudu o svěření dítěte do péče ZDVOP.

Novela zákona o SPOD: **Souhlas OSPOD**

- K poskytování péče dítěti ze strany ZDVOP na základě smlouvy o poskytování ochrany a pomoci bude vyžadován ***souhlas obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle § 16b***, nepůjde-li o smlouvu o poskytování ochrany a pomoci uzavřenou za dítě samotným OÚORP v postavení veřejného poručníka.

Novela zákona o SPOD: **Souhlasy OSPOD**

- Po dobu řízení o žádosti o vydání souhlasu OÚORP s poskytováním ochrany a pomoci dítěti v péči ZDVOP bude závazek z uzavřené smlouvy trvat, nedojde-li k zániku závazku z jiného důvodu. Zánik závazku ze smlouvy o poskytování ochrany a pomoci ***nastane až po nabytí právní moci rozhodnutí OÚORP o zamítnutí žádosti o vydání souhlasu.***

Novela zákona o SPOD: **Souhlasy OSPOD**

- OÚORP bude dále rozhodovat o:
  - a) vydání ***souhlasu s prodloužením smlouvy*** o poskytování ochrany pomoci dítěti v ZDVOP nejdéle o další 3 měsíce,
  - b) zrušení souhlasu s poskytováním ochrany a pomoci dítěti v péči ZDVOP, pokud dojde k podstatné změně okolností,
  - c) vydání ***souhlasu s poskytováním sociální služby dítěti do 15 let věku v domově pro osoby se zdravotním postižením*** podle § 48 zákona o sociálních službách na základě smlouvy,
  - d) o vydání ***souhlasu s poskytováním zdravotních služeb a zaopatření dítěti v dětském domově pro děti do 3 let věku*** podle § 43 zákona o zdravotních službách na základě smlouvy.

Novela zákona o SPOD: **Souhlasy OSPOD**

- Žádost o vydání souhlasu OÚORP se smluvním pobytem dítěte v zařízení musí být podána nejpozději **do tří pracovních dnů** po přijetí dítěte do ZDVOP, DOZP nebo dětského domova pro děti do 3 let věku, a to na předepsaném tiskopise

Novela zákona o SPOD: **Souhlasy OSPOD**

- OÚORP je povinen rozhodnout o žádosti o vydání souhlasu ve lhůtě **do 8 dnů od podání žádosti.**

Novela zákona o SPOD: **Souhlasy OSPOD**

- Účastníky správního řízení jsou **pouze dítě a provozovatel zařízení** (ZDVOP, DOZP nebo DD pro děti do 3 let věku).

Novela zákona o SPOD: **Souhlasy OSPOD**

- Pokud není podána společná žádost oběma účastníky řízení, není třeba vyzumět druhého účastníka řízení o zahájení řízení (výjimka z § 44 odst. 2 správního řádu).

Novela zákona o SPOD: **Souhlasy OSPOD**

- Před vydáním rozhodnutí není třeba dát účastníkům řízení možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, a to ani v případě, že žádost o vydání souhlasu s poskytováním ochrany a pomoci dítěti bude zamítnuta (odchylka od § 36 odst. 3 správního řádu).

Novela zákona o SPOD: **Souhlasy OSPOD**

- V řízení o vydání souhlasu může být **prvním úkonem správního orgánu vydání rozhodnutí**, je-li zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti.

Novela zákona o SPOD: **Souhlasy OSPOD**

- Žádost o vydání souhlasu bude podávána na **tiskopise MPSV**, aby se předešlo neúplnosti či jiným podstatným vadám žádosti (viz § 60 odst. 1). Povinnou přílohou žádosti bude smlouva o poskytování ochrany a pomoci podle § 42a.

Novela zákona o SPOD: **Souhlasy OSPOD**

- Pokud bude dítě způsobilé právně jednat ve věci uzavření smlouvy o poskytování ochrany a pomoci ve ZDVOP a tuto smlouvu uzavřít bez zastoupení zákonným zástupcem nebo jiným oprávněným zástupcem, **bude rovněž procesně způsobilé pro podání žádosti o vydání souhlasu a pro vystupování v řízení o vydání souhlasu před OÚORP** (s ohledem na provázanost hmotněprávní úpravy svéprávnosti a procesní způsobilosti účastníka řízení podle § 29 odst. 1 správního řádu).

Novela zákona o SPOD: **Souhlasy OSPOD**

- Naopak v případě, že smlouvu o poskytování ochrany a pomoci uzavřou v zastoupení dítěte rodiče nebo jiné osoby odpovědné za výchovu, **bude dítě těmito osobami zastoupeno rovněž v následném řízení o vydání souhlasu v souladu s § 32 odst. 1 správního řádu.**

Novela zákona o SPOD: **Souhlasy OSPOD**

- V řízení o vydání souhlasu OÚORP se smluvním pobytem dítěte ve ZDVOP, DOZP a DD pro děti do 3 let věku **tak nebude založen důvod pro jmenování tzv. kolizního opatrovníka dítěti.**

Novela zákona o SPOD: **Věkové hranice**

Omezení umístování nejmladších dětí do institucionální péče:

- zakotvení hranice **3 let věku dítěte** pro poskytování pobytových služeb ZDVOP na základě smlouvy i rozhodnutí soudu → s účinností od 1. 1. 2024;
- zakotvení hranice **3 let věku dítěte** pro nařízení dočasného pobytu dítěte ve středisku výchovné péče, ZDVOP, zdravotnickém zařízení či DOZP na základě výchovného opatření soudu podle § 13a ZSPOD → od 1. 1. 2025;
- zakotvení hranice **3 let věku** pro možnost soudu nařídit předběžným opatřením podle § 452 z.ř.s. na návrh OSPOD dočasné umístění dítěte v jiném vhodném výchovném prostředí, než je péče fyzické osoby → od 1. 1. 2025;
- zakotvení hranice **4 let věku dítěte v zákoně č. 109/2002 Sb.** pro umístění dítěte do školského zařízení pro výkon ústavní výchovy (dětský domov, dětský domov se školou, diagnostický ústav), s výjimkou společného umístění sourozenců → od 1. 1. 2025;
- zakotvení hranice **4 let věku dítěte v § 48 zákona o sociálních službách** pro poskytování pobytových služeb v domovech pro osoby se zdravotním postižením, s výjimkou dětí se stupněm závislosti na pomoci jiné fyzické osoby III a IV → od 1. 1. 2025.

Novela zákona o SPOD: **Ostatní změny**

- **Převedení příslušnosti k provádění inspekce standardů kvality** u osob pověřených k výkonu sociálně-právní ochrany dětí → namísto krajských poboček Úřadu práce ČR bude k inspekcím nově příslušné MPSV.

Novela zákona o SPOD: **Změna zákona o zvláštních řízení soudních**

- Sjednocení úpravy doby trvání a podmínek prodloužení doby trvání předběžného opatření soudu ve vztahu ke všem předběžným opatřením, na jejichž základě je rozhodováno o zatímní úpravě péče o dítě, bez ohledu na to, zda jde o svěření do péče rodiče, osoby dítěti příbuzné nebo blízké, pěstouna na přechodnou dobu, jiné fyzické osoby nebo ústavního zařízení.

Novela zákona o SPOD: **Změna zákona o zvláštních řízení soudních**

- **Předběžné opatření, jímž má být nařízeno umístění dítěte mimo péči rodičů nebo péči osoby dítěti příbuzné nebo blízké, může soud nařídit jen na návrh orgánu sociálně-právní ochrany dětí postupem podle § 452 a násl. z.ř.s.**

Novela zákona o SPOD: **Změna zákona o zvláštních řízení soudních**

- O návrhu OSPOD na vydání předběžného opatření rozhodne soud **bezodkladně**; rozhodne-li soud po uplynutí 24 hodin od zahájení řízení, uvede v odůvodnění rozhodnutí skutečnosti, pro které nebylo možné rozhodnout dříve.

Novela zákona o SPOD: **Změna zákona o zvláštních řízení soudních**

- Zakotvení jednotné úpravy pro určení doby trvání předběžného opatření soudu a jeho prodlužování ve všech případech, kdy je nařízeno předání dítěte do náhradní péče mimo vlastní rodinu dítěte, bez ohledu na to, zda jde o svěřením dítěte do pěstounské péče na přechodnou dobu nebo do jiného výchovného prostředí.
- Trvání předběžného opatření určí soud **na nezbytně nutnou dobu v délce nepřesahující 3 měsíce** od jeho vykonatelnosti.

Novela zákona o SPOD: **Změna zákona o zvláštních řízení soudních**

- Bylo-li před uplynutím doby trvání předběžného opatření zahájeno řízení ve věci samé, může soud předběžné opatření opakovaně prodloužit tak, aby celková doba trvání předběžného opatření nepřesáhla 6 měsíců od jeho vykonatelnosti. Poté lze trvání předběžného opatření výjimečně opakovaně prodloužit **na nezbytně nutnou dobu v délce nepřesahující 3 měsíce** jen tehdy, nebylo-li z vážných důvodů a objektivních příčin možné v této době skončit důkazní řízení ve věci samé.

Novela zákona o SPOD: **Změna zákona o zvláštních řízení soudních**

- Účinky předběžného opatření zaniknou nejpozději uplynutím 1 roku od jeho vykonatelnosti.

Novela zákona o SPOD: **Prováděcí vyhláška**

- **novelizace vyhlášky vyplývající z úpravy zákona:**
  - Standardy ZDVOP
  - Služební průkaz
  - Stanovení rozsahu úkonů poskytovaných v rámci základních činností ZDVOP podle § 42 odst. 2
  - Stanovení nejvyšších částek úhrady za péči o dítě, stravu a ubytování ve ZDVOP

Děkujeme Vám za pozornost a spolupráci!

**Tým oddělení koncepce ochrany práv dětí a transformace
služeb pro ohrožené děti a rodiny MPSV**